



Προστασία της βιοποικιλότητας: Η ΕΕ λαμβάνει μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής χωροκατακτητικών ξένων ειδών που θα μπορούσαν να βλάψουν την ευρωπαϊκή φύση

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2022

Η Επιτροπή λαμβάνει νομικά μέτρα κατά 15 κρατών μελών προκειμένου να ενισχύσει την πρόληψη και τη διαχείριση χωροκατακτητικών ξένων ειδών. **Το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Τσεχία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβενία** και η **Σλοβακία** δεν έχουν θεσπίσει, εφαρμόσει και κοινοποιήσει στην Επιτροπή έως τον Ιούλιο του 2019 τα σχέδια δράσης τους βάσει του [κανονισμού 1143/2014](#) για την αντιμετώπιση των πιο χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος. Τα είδη αυτά προκαλούν τόσο σημαντικές ζημιές στο περιβάλλον και την υγεία που δικαιολογούν τη θέσπιση μέτρων που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η διαδικασία επί παραβάσει που κινήθηκε κατά της **Βουλγαρίας, της Ελλάδας και της Ρουμανίας** αφορά επίσης τη μη θέσπιση συστήματος επιτήρησης των χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος· η προθεσμία για το στάδιο αυτό έληξε τον Ιανουάριο του 2018. Επιπλέον, η Επιτροπή καλεί την **Ελλάδα** και τη **Ρουμανία** να δημιουργήσουν πλήρως λειτουργικές δομές για τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων που απαιτούνται για την πρόληψη της σκόπιμης εισαγωγής στην Ένωση χωροκατακτητικών ξένων ειδών.

Πρόληψη της βλάβης που προκαλείται στην ευρωπαϊκή βιοποικιλότητα

Τα χωροκατακτητικά ξένα είδη είναι μία από τις **5 κύριες αιτίες απώλειας βιοποικιλότητας** στην Ευρώπη και παγκοσμίως. Είναι φυτά και ζώα που εισάγονται τυχαία ή σκόπιμα ως αποτέλεσμα ανθρώπινης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον στο οποίο δεν θα βρίσκονταν υπό κανονικές συνθήκες. Αποτελούν σημαντική απειλή για τα αυτόχθονα φυτά και ζώα στην Ευρώπη, προκαλώντας εκτιμώμενη ζημία ύψους [12 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως](#) στην ευρωπαϊκή οικονομία.

[Ο κανονισμός 1143/2014 για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών](#) απαιτεί από τα κράτη μέλη να εντοπίζουν και να διαχειρίζονται τις διαδρομές με τις οποίες εισάγονται και εξαπλώνονται τα χωροκατακτητικά ξένα είδη. Μεγάλο ποσοστό των χωροκατακτητικών ξένων ειδών εισάγονται στην Ένωση ακούσια. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας η ιεράρχηση και η αποτελεσματικότερη διαχείριση των διαδρομών ακούσιας εισαγωγής, με βάση εκτιμήσεις του όγκου των ειδών και τις πιθανές επιπτώσεις των εν λόγω ειδών. Παραδείγματα τέτοιων διαδρομών περιλαμβάνουν ζωντανούς οργανισμούς που μεταφέρονται ακούσια σε θαλάσσερμα και ιζήματα πλοίων, μέσω ερασιτεχνικού ψαρέματος ή άλλου αλιευτικού εξοπλισμού όταν οι αλιείς ταξιδεύουν στο εξωτερικό, ή μέσω εμπορευματοκιβωτίων που χρησιμοποιούνται στο διεθνές εμπόριο· επιβλαβείς οργανισμούς σε φυτά ή ξυλεία που διακινούνται στο εμπόριο οι οποίοι δεν γίνονται αντιληπτοί· και άλλα. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την ιεράρχηση των διαδρομών, η εφαρμογή εξακολουθεί να καθυστερεί στα περισσότερα κράτη μέλη. Μέχρι στιγμής, μόνο 12 κράτη μέλη έχουν καταρτίσει, εγκρίνει και κοινοποιήσει στην Επιτροπή τα σχέδια δράσης τους για την αντιμετώπιση των σημαντικότερων διαδρομών εισόδου των ξένων χωροκατακτητικών ειδών.

Ο κανονισμός 1143/2014 τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2015 και επικεντρώνεται σε είδη που θεωρούνται «ενωσιακού ενδιαφέροντος». Αυτή τη στιγμή περιλαμβάνονται 66 είδη, για παράδειγμα φυτά όπως ο υδροϋάκινθος και ζώα όπως η ασιατική σφήκα ή ο νυκτερευτής, τα οποία παρουσιάζουν κίνδυνο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα για την πρόληψη της σκόπιμης ή ακούσιας εισαγωγής των εν λόγω ειδών στην ΕΕ· να τα εντοπίσουν και να λάβουν μέτρα ταχείας εξάλειψης σε πρώιμο στάδιο της εισβολής· ή, εάν τα είδη είναι ήδη ευρέως διαδεδομένα, να λάβουν μέτρα για την εξάλειψη, τον έλεγχο ή την πρόληψη της περαιτέρω εξάπλωσής τους.

Στο πλαίσιο αυτό, η προληπτική δράση που αποτελεί αντικείμενο των σημερινών διαδικασιών επί παραβάσει αποτελεί σημαντική επένδυση, δεδομένου ότι είναι πολύ πιο αποτελεσματική και φθηνότερη η πρόληψη της εισαγωγής χωροκατακτητικών ειδών απ' ό,τι η αντιμετώπιση και ο μετριασμός των ζημιών αφού εξαπλωθούν.

Τόσο η [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#) όσο και η [ευρωπαϊκή στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030](#) τονίζουν ότι είναι σημαντικό η ΕΕ να θέσει τη φύση σε πορεία ανάκαμψης έως το 2030 μέσω της καλύτερης προστασίας και αποκατάστασης υγιών οικοσυστημάτων.

Μέτρα επιβολής της νομοθεσίας από την Επιτροπή

Η Επιτροπή παρέχει συνεχή στήριξη στα κράτη μέλη για την ορθή εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, χρησιμοποιώντας τις εξουσίες της σχετικά με την επιβολή της νομοθεσίας, όπου είναι αναγκαίο. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία της φύσης στην ΕΕ, ώστε οι πολίτες να μπορούν να βασίζονται στις υπηρεσίες της σε όλη την Ένωση.

Η Επιτροπή απέστειλε προειδοποιητικές επιστολές για το ζήτημα αυτό σε 18 κράτη μέλη τον [Ιούνιο του 2021](#). Δεδομένου ότι οι απαντήσεις που ελήφθησαν από τα 15 προαναφερθέντα κράτη μέλη δεν ήταν ικανοποιητικές, η Επιτροπή αποφάσισε να εκδώσει αιτιολογημένες γνώμες. Οι οικείες χώρες έχουν προθεσμία δύο μηνών για να απαντήσουν και να λάβουν τα αναγκαία μέτρα. Διαφορετικά, οι υποθέσεις μπορεί να παραπεμφθούν στο Δικαστήριο της ΕΕ.

Επιπτώσεις στην υγεία, το περιβάλλον και την οικονομία

Υπάρχουν **τουλάχιστον 12.000 ξένα είδη στο ευρωπαϊκό περιβάλλον**, εκ των οποίων το **10-15 % είναι χωροκατακτητικά**. Τα χωροκατακτητικά ξένα είδη μπορούν να προκαλέσουν την εξαφάνιση αυτόχθονων ειδών σε τοπικό επίπεδο, για παράδειγμα μέσω του ανταγωνισμού για περιορισμένους πόρους, όπως τρόφιμα και ενδιαιτήματα, μέσω διασταυρώσεων ή της εξάπλωσης ασθενειών. Μπορούν να αλλοιώσουν τη λειτουργία ολόκληρων οικοσυστημάτων, υπονομεύοντας την ικανότητά τους να παρέχουν πολύτιμες υπηρεσίες, όπως η επικονίαση, η ρύθμιση της διαδρομής των υδάτων ή ο έλεγχος των πλημμυρών. Η ασιατική σφήκα για παράδειγμα, η οποία εισήλθε κατά λάθος στην Ευρώπη το 2005, απειλεί τους αυτόχθονες πληθυσμούς μελισσών, μειώνει τη βιοποικιλότητα των αυτόχθονων εντόμων σε τοπικό επίπεδο και επηρεάζει τις υπηρεσίες επικονίασης γενικότερα.

Τα χωροκατακτητικά ξένα είδη έχουν συχνά σημαντικές **οικονομικές επιπτώσεις**, μειώνοντας τις αποδόσεις της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας. Για παράδειγμα, τα αμερικανικά κτενοφόρα που εισήχθησαν τυχαία στον Εύξεινο Πόντο ήταν υπεύθυνα για την απότομη μείωση τουλάχιστον 26 εμπορικών ιχθυοαποθεμάτων του Εύξεινου Πόντου, συμπεριλαμβανομένου του γαύρου και του σκουμπριού. Τα χωροκατακτητικά είδη μπορούν να βλάψουν τις υποδομές, να παρεμποδίσουν τη μεταφορά ή να μειώσουν τη διαθεσιμότητα νερού, όταν εμποδίζουν τις πλωτές οδούς ή φράζουν τους βιομηχανικούς αγωγούς υδάτων.

Τα χωροκατακτητικά ξένα είδη μπορούν επίσης να αποτελέσουν μείζον πρόβλημα για την **ανθρώπινη υγεία**, επειδή μπορούν να προκαλέσουν σοβαρές αλλεργίες και δερματικά προβλήματα (π.χ. εγκαύματα που προκαλούνται από το ηράκλειο) και να λειτουργήσουν ως φορείς επικίνδυνων παθογόνων παραγόντων και νόσων (π.χ. μετάδοση νόσων στα ζώα και στον άνθρωπο από τους νυκτερευτές).

Ιστορικό

Στο πλαίσιο της φιλοδοξίας για την προστασία και την αποκατάσταση υγιών οικοσυστημάτων που ορίζεται στην [ευρωπαϊκή στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030](#), η Επιτροπή θα προτείνει τους προσεχείς μήνες μία ολοκληρωμένη νομική πράξη για την αποκατάσταση της φύσης με δεσμευτικούς στόχους. Θα βασιστεί στις οδηγίες για τους [οικοτόπους και τα πτηνά](#), οι οποίες από το 1992 διασφαλίζουν τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, της άγριας πανίδας και χλωρίδας στην ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και περιφερειακές απαιτήσεις. Η νέα πρόταση θα έχει ως στόχο να καταστήσει το περιβάλλον ανθεκτικότερο ώστε να συνεχίσει να λειτουργεί προς όφελός μας, μέσω της αποκατάστασης διαφόρων οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων, έως το 2050 με μεσοπρόθεσμους στόχους έως το 2030. Αυτό θα έχει επίσης θετικό αντίκτυπο στο κλίμα, καθώς θα στοχοθετηθούν ειδικά υποβαθμισμένα οικοσυστήματα με τις περισσότερες δυνατότητες δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα.

Για περισσότερες πληροφορίες

[Διαδικασία επί παραβάσει](#)

[Επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ: Οφέλη και επιτεύγματα](#)

[Μελέτη για την αξιολόγηση των οφελών που προκύπτουν από την επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ](#)

[Μελέτη: Το κόστος της μη εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ](#)

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Adalbert JAHNZ](#) (+ 32 2 295 31 56)

[Daniela STOYCHEVA](#) (+32 2 295 36 64)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)